

Фриц Лейбър

МЕЧОВЕ СРЕЩУ СМЪРТТА

София, 2018

Преводът е направен по изданието:

Fritz Leiber

SWORDS AGAINST DEATH

MAYFLOWER

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното писмено съгласие на издателство „Изток-Запад“.

Copyright © 1995 by the Estate of Fritz Leiber
All rights reserved.

© Иван Иванов, превод, 2018

© François Vaillancourt, корица, 2018

© Издателство „Изток-Запад“, 2018

ISBN 978-619-01-0260-1

ФРИЦ ЛЕЙБЪР

МЕЧОВЕ СРЕЩУ
СМЪРТТА

Превод от английски

Иван Иванов

Съдържание

I. Омагьосаният кръг.....	7
II. Скъпоценности в гората	19
III. Домът на крадците.....	59
IV. Пустия бряг.....	95
V. Виещата кула	107
VI. Потъналата земя.....	123
VII. Седемте черни жреци	143
VIII. Нокти в нощта	171
IX. Цената на утехата	199
X. Магазин за чудеса	213

I.

Омагьосаният кръг

Двама бойци – един висок и един нисък – излязоха през Треса-вищната порта на Ланкмар и закрачиха на изток по Насипния път. Външният им вид и гъвкавите им движения бяха младежки, но на лицата им имаше дълбока горест и желязна решимост, които подхождаха повече на мъже.

Сънените пазачи в брони от потъмняло желязо не ги разпит-ваха. Само побъркани или глупци напускаха по собствена воля най-великия град в света на Неуон, особено пък призори и пеша. Освен това тези двамата изглеждаха изключително опасни.

Небето отпред бе яркорозово като запенения ръб на голям кристален бокал, напълнен с искрящо червено вино за насла-да на боговете, докато по-бледото розово сияние, надигащо се от него, гонеше последните звезди на запад. Но преди аленият крайчец на слънцето да запламти над хоризонта, черна буря се втурна от север над Вътрешното море – морски шквал, устре-мен към брега. Отново притъмня като нощ, с изключение на моментите, когато мълниите прорязваха небето, а гръмотеви-ците трещяха с огромните си железни щитове. Бурният вятър носеше солен морски дъх, примесен с отвратителната смрад на тресавището. Той огъваше до земята зелените стебла на край-брежните треви и яростно извиваше клонестите ръце на трън-ливите храсти и ястребовите дървета. Под напора му черната мочурлива вода се издигна с цял метър от северната страна на тесния, лъкагушен, заравнен насип на пътя. А после рукна по-роен дъжд.

Двамата бойци не продумаха, нито пък крачката им се раз-колеба. Само понадигнаха рамене и лица и ги извърнаха леко на

север, сякаш приветстваха пречистващата, жилеща сила на бурята и начина, по който тя разсейваше, макар и слабо, дълбоката агония, завладяла разума и сърцето им.

– Хей, Фафрд! – разнесе се един дълбок, стържещ глас над тъгена на гръмотевиците, рева на вятъра и плющенето на дъжда.

Високият боец завъртя рязко глава на юг.

– Пст, Сиви Мишелове!

Ниският боец направи същото.

Близо до южната страна на пътя стоеше голяма, кръгла колиба на пет тесни подпори. Подпорите трябва да бяха дълги, защото тук Насипният път се издигаше високо и въпреки това прагът на ниския ѝ, заоблен вход се намираще точно на нивото на очите на високия боец.

Това не бе чак толкова чудно, само дето всички знаеха, че в отровното Голямо солено тресавище не живее никой, освен гигантски червеи, отровни змиорки, водни кобри, бледи дългокраки блатни плъхове и тем подобни.

Блесна синя мълния, която разкри отчетливо една закачулена фигура, присвита в рамката на ниския вход. Всяка гънка и извивка от робата ѝ се очерта тъй ясно, като че ли бе метална гравюра, разглеждана отблизо.

Ала светкавицата не показва абсолютно нищо във вътрешността на качулката, само мастилена чернота.

Изтрещя гръм.

После от качулката се разнесе стържещият глас, който изрецитира следните строфи, а думите отекваха грубо и студено, от което лекият стих се превърна в мрачно и гибелно заклинание:

Драги Фафрд, поспри!

Мишелове, и ти!

Не напускайте тоз град на дивни наслади.

Не морете със скърби сърцата си млади.

Не морете нозете си в пътища дълги,

бродейки по света,

забравили радостта,

щом съдбата отново в Ланкмар ще ви върне.

Обърнете назад, обърнете назад, обърнете...

Този скръбен стих почти бе свършил, преди двамата да осъзнаят, че през цялото време бяха продължили да крачат, но все още се намираха редом с колибата. Значи тя трябва да бе вървяла заедно с тях върху подпорите, или по-скоро краката си. И сега, щом осъзнаха това, те действително видяха как петте ѝ тънки крайника се местят и прегъват.

Когато стържещият глас замлъкна след последното мощно „обърнете“, Фафрд спря.

Също и Мишелова.

Също и колибата.

Двамата бойци се обърнаха право срещу ниския вход.

В този миг зад тях се стовари гигантска мълния, придружена от оглушителен гръм. Тя разтресе телата им, отекува болезнено в плътта им и озари колибата и нейния обитател по-ярко от дневна светлина, ала въпреки това не разкри нищо под качулката му.

Ако качулката бе празна, щяха да се видят ясно гънките на плата отзад. Но не, там имаше само овал от абаносов мрак, непроницаем дори за мълнията.

Също толкова равнодушен към това чудо, колкото и към тряска на гръмотевицата, Фафрд изрева през шума на бурята с глас, който звучеше съвсем слабо в заглъхналите му от тътена уши:

– Чуй ме, вещице, магъоснико, таласъме или каквото си там! Никога няма да се върна в този гнусен град, който ми отне моята най-скъпа и единствена любов, несравнимата и незаменима Влана, за която ще скърбя вечно и за чиято ужасна смърт ще изпитвам навеки вина. Гилдията на крадците я уби за самоволно крадене – а ние погубихме убийците, макар че не спечелихме нищо от това.

– И моят крак няма да стъпи повече в Ланкмар – поде Сивия Мишелов до него с гневен тръбящ глас, – този противен град, който по същия ужасен начин и по подобни причини отне възлюбената ми Ивриан, като ме остави изпълнен с мъка и срам, които ще тегнат над мен вечно, дори след смъртта ми. – Понесен от бурята, един солен паяк с размерите на чиния прелетя край ухото му по посока на колибата, като размахваше дебелия си, трупнобледи крачета, но Мишелова не се стресна ни най-малко и продължи, без гласът му да трепне: – Знай, създание на чер-

нотата, обитателю на мрака, че ние убихме скверния магьосник, който погуби нашите любими, както и двете му плъхоподобни изчадия, а също така посяхме опустошение и ужас сред неговите господари от Гилдията на крадците. Но отмъщението е безплодно. То не може да върне мъртвите. Не може да уталожим и с една трошица скръбта и вината, които ще изпитваме вечно към нашите скъпи момичета.

– Наистина не може – подкрепи го Фафрд високо, – защото ние бяхме пияни, когато нашите възлюбени умираха, а за това прошка няма. Отмъкнахме едно малко съкровище в скъпоценни камъни от крадците на Гилдията, ала загубихме два диаманта с несравнима стойност. И никога повече не ще се върнем в Ланкмар!

Зад колибата блесна мълния и изтрещя гръм. Бурята се носеше към вътрешността на сушата, на юг от пътя.

Изпълнената с мрак качулка се отдръпна леко назад и се завъртя бавно наляво-надясно – един, два, три пъти. Дрезгавият глас зазвуча пак, по-тих отпреди, защото ушите на Фафрд и Мишелова още бяха заглъхнали и ехтяха от неописуемия грохот:

„Нивга“, като „винаги“, не е човешко слово.

Вие ще се връщате отново и отново.

След това колибата се понесе на петте си тънки крака подир отстъпващата буря. Извърна се така, че входът се скрие от очите им, и набра скорост, краката ѝ сновяха пъргаво като на хлебарка и скоро тя се изгуби сред плетеницата от трънаци и ястребови дървета.

Така завърши първата среща на Мишелова и неговия другар Фафрд с Шийлба Безокото лице.

По-късно същия ден двамата устроиха засада на един слабо охраняван търговец, запътил се към Ланкмар, и му отнеха двата най-добри коня от четворката, теглеща колата – защото кражбата им беше първа природа – а после, яхнали тези животни, излязоха от Голямото солено тресавище, прекосиха Потъващата земя и стигнаха до злокобния средищен град Илтмар с неговите несигурни малки ханчета и безчет статуи, барелефи и други изо-

бражения на местния бог-плъх. Там смениха тромавите си коне с камили и скоро се клатушкаха на юг през пустинята, следвайки източния бряг на тюркоазеното Море на изтока. Прекосиха реката Тилт в сухия сезон и продължиха през пясъците на път за Източните земи, където никой от тях не бе стъпвал досега. Търсеха нещо странно, което да ги разсее от тежките мисли, и възнамеряваха като начало да посетят Хорбориксен – цитаделата на Краля на кралете и град, който отстъпваше единствено на Ланкмар по размери, античност и бароково великолепие.

През следващите три години, Годините на левиатана, Рух и дракона, те кръстосваха света на Неуон на юг, изток, север и запад, като всеки от тях се опитваше да забрави своята първа голяма любов и първа голяма вина, но без успех. Предприеха рисковано пътуване на изток, покрай загадъчния Тисилинит с неговите тънки, блещукащи шпилове, които винаги изглеждаха като че ли току-що са изкристализирали от влажното, перлено небе, към земи, които бяха само легенди в Ланкмар и дори в Хорбориксен. Една от тях беше свилата се почти до скелет империя Ийвамарензи, толкова декадентска и изпреварила времето си страна, че всички плъхове и хора бяха плешиви, и дори кучетата и котките нямаха косми.

Връщайки се по северен маршрут през Великите степи, те избегнаха на косъм пленяване и поробване от безжалостните минголи. В Студената пустош потърсиха Снежния клан на Фафрд само за да открият, че предната година той е бил пометен от мигрираща орда Ледени гноми и, поне според най-разпространените слухове, изклан до последния човек, което би трябвало да включва майката на Фафрд Мор, изоставената му невеста Мара и първото му дете, ако се бе родило.

Прекараха известно време на служба при Литкуил, Лудия херцог на Уул Храсп, като устройваха за него весели пародийни дуели, симулирани убийства и други забавления. След това се спуснаха с един сарийнмарски търговски кораб на юг покрай брега на Външното море към тропически Клеш, където за кратко се подвизаваха в покрайнините на джунглите. После се отправиха пак на север, описвайки кръг около тайнствения Куармал, това царство на сенките, към Езерата на жалбите, откъдето води

началото си реката Хлал, и към просешкия град Товилийс, където Сивия Мишелов смяташе, че се е родил, но не беше сигурен, нито пък стана по-сигурен, преди да напуснат това бедно място. Прекосиха с една житна баржа Морето на изтока и за кратко се занимаваха със златотърсачество из Планините на старите, защото последните им крадени скъпоценности отдавна бяха загубени на хазарт или похарчени. Като не постигнаха успех в това начинание, двамата поеха отново на запад към Вътрешното море и Илтмар.

Преживяваха от кражби, обири, телохранителска работа, кратки куриерски и посреднически задачи – които винаги, или почти винаги, изпълняваха стриктно, – и от представления, в които Мишелова правеше фокуси, жонглиране и клоунада, докато Фафрд със своята дарба за езици и обучението си за скалд постигаше големи успехи в менестрелството, превеждайки легендите на своята мразовита родина на много езици. Никога не работеха като готвачи, писари, дърводелци, дървосекачи или обикновени прислужници и никога, ама никога не се записваха за наемни войници – службата им при Литкуил беше от по-лично естество.

Те придобиха нови белези и умения, разбирания и състрадателност, цинизъм и потайност – научиха се на смях със стаена в него подигравка и хладнокръвно държане, което здраво обгръщаше всичките им вътрешни страдания и през повечето време скриваше варварина у Фафрд и бедняшкото момче у Мишелова. Станаха външно весели, нехайни и невъзмутими, ала скръбта и чувството за вина не ги напуснаха, призраците на Ивриан и Влана все така навестяваха сънищата и бляновете им, поради което двамата рядко имаха отношения с други жени, а и дори тогава това им носеше повече смущение, отколкото радост. Другарството им стана по-твърдо от скала, по-яко от стомана, ала останалите им връзки с хора бяха мимолетни. Най-честото им настроение бе меланхолията, макар че в повечето случаи я криеха дори един от друг.

Това се случи по пладне в Деня на мишката в Месеца на лъва в Годината на дракона. Двамата бяха спрели за почивка в една прохладна пещера недалеч от Илтмар. Отвън жегата трептеше

над спечената земя и оскъдната кафява тревица, но тук вътре бе доста приятно. Конете им, сива кобила и кестеняв скопец, стояха на сянка под входа на пещерата. Фафрд бе огледал набързо мястото за змии, но не беше открил такива. Той се отвърщаваше от студените люспести влечуги на юга, тъй различни от топлокръвните космати змии на Студената пустош. Докато търсеше, севернякът навлезе на известно разстояние в един тесен каменен проход, който започваше от дъното на пещерата и водеше към недрата на малката планина, но се върна, щом светлината взе да отслабва, без да е открил нито влечуги, нито къде свършва.

Двамата се бяха настанили удобно върху развитите си одеяла. Дрямката не идваше, затова подхванаха безцелен разговор, който малко по малко стана сериозен. Накрая Сивия Мишелов направи обобщение на последните три години.

– Обърнахме целия свят, но не открихме забрава.

– Не съм съгласен – възпротиви се Фафрд. – Нямам предвид последната част, защото и аз продължавам да съм обсебен от призраци също като теб, но все още не сме прекосили Външното море и не сме пребродили легендарния голям континент на запад.

– Аз пък мисля, че сме – възрази Мишелова. – Нямам предвид първата част, с нея съм съгласен, пък и какъв смисъл има да претърсваме морето? Но когато стигнахме до източния край на света и застанахме на брега на онзи велик океан, оглушени от мощния му прибой, ми се стори, че стоим на западния бряг на Външното море, а между нас и Ланкмар има само бурни води.

– Какъв велик океан? – попита Фафрд. – И какъв мощен прибой? Това беше само езеро, една проста локва с някакви вълнички в нея. Лесно можех да видя отсрещния бряг.

– Значи си виждал миражи, приятелю мой, бил си изпаднал в едно от онези настроения, когато целият Неуон ти изглежда като малко мехурче, което можеш да спукаш с едно бодване на нокътя си.

– Може би – съгласи се Фафрд. – О, как съм отегчен от този живот.

В мрака зад тях се чу леко покашляне, обикновено прочистване на гърлото. Те не помръднаха, само косите им настръхнаха

от корените, толкова близък и интимен бе този тих звук, който загатваше по-скоро за разум, отколкото за нещо животинско, поради съдържащия се в него деликатен опит за привличане на вниманието.

После двамата едновременно завъртяха глави през рамо и се възряха в черната паст на каменния проход. След малко им се стори, че различават седем малки, бледи зелени искрици да плуват в мрака там, кръжейки лениво като седем светулки, само дето светлината им бе по-постоянна и далеч по-разсеяна, като че ли всяка светулка носеше воал от няколко слоя полупрозрачна мъгла.

Тогава един сладникав и мазен глас, старчески, ала все пак остър – глас като трептяща флейта – заговори откъм мъгливите светлинки:

– О, синове мои, които ловко заобикаляте въпроса за оня хипотетичен западен континент – въпрос, по който аз нямам намерение да ви осветлявам, – има още едно място на Неуон, където не сте подирили забравя след жестоката смърт на вашите възлюбени момичета.

– И кое ще да е това място? – запита тихо Мишелова след дълга пауза и пелтечейки леко. – И кой си ти?

– Град Ланкмар, синове мои. А кой съм аз, освен ваш духовен баща, е нещо лично.

– Ние дадохме страшна клетва никога да не се връщаме в Ланкмар – изръмжа Фафрд след малко, обаче ръмженето му бе тихо, със съвсем слаба отбранителна, а може би дори уплашена нотка.

– Клетвите се дават, за да се спазват само докато целта им е изпълнена – отвърна приличащият на флейта глас. – Всяко табу накрая се вдига, всяко самоналожено правило се отменя. Инак порядъкът в живота се превръща в пречка за развитието; дисциплината – в окови; почтеността – в робия и злодеяния. Вие научихте каквото можяхте от света. Завършихте образованието си върху тази огромна част от Неуон. Сега остава да се заемете със следдипломната си квалификация в Ланкмар, най-висшия университет на цивилизования живот тук.

Седемте бледи светлинки ставаха все по-мъждиви и се приближаваха една към друга, сякаш се оттегляха навътре в прохода.

– Няма да се върнем в Ланкмар – отвърнаха в един глас Фафрд и Мишелова.

Седемте светлинки помръкнаха съвсем. Толкова неясно, че двамата мъже едва-едва го доловиха – но всеки от тях го чу, – музикалният глас запита:

– Страх ли ви е?

След това до ушите им стигна стържене на скала, много слаб звук, който обаче някак си оставяше впечатление за голяма тежест.

Така завърши първата среща на Фафрд и неговия другар с Нингобъл Седмоокя.

След дузина удара на сърцето Сивия Мишелов извади тънкия си, дълъг ръка и половина меч Скалпел, с който бе свикнал да източва кръвта с хирургическа прецизност, и протегнал блестящия му връх напред, тръгна по прохода. Крачеше целеустремено, с добре премерена решителност. Фафрд пое след него, но по-предпазливо, с голямо колебание, като държеше върха на своя по-тежък меч Сив жезъл (с който въпреки това боравеше доста чевръсто в битка) близо до каменния под и го полюшваше. Със своето лениво виене и поклащане, седемте светлинки му бяха напомнили за големи кобри с повдигнати за атака глави. Той разсъждаваше, че е напълно възможно пещерните кобри, ако съществуваха такива, да фосфоресцират подобно на дълбоководните змиорки.

Двамата бяха навлезли малко по-навътре в недрата на планината, отколкото Фафрд при първия си оглед – бавната крачка позволяваше на очите им да се нагодят по-добре към относителния мрак, – когато с тих и тънък звън Скалпел се удари в отвесна скала. Те зачакаха по местата си, без да проронят и дума, докато зрението им се приспособи дотолкова, че им стана ясно и без повече опити с меча, че тук проходът свършва и няма достатъчно голям отвор, през който да се измъкне дори говореща змия, та камо ли някое същество с по-основателни претенции за дар слово. Мишелова натисна скалата отпред, а Фафрд се хвърли върху нея с цялата си тежест, но макар че я изпробваха на няколко места, тя си оставаше твърда като самата планинска сърцевина. Освен това в прохода нямаше разклонения, които да са пропус-

нали, даже съвсем тесни, нито пък ями или тавански отвори – те отново провериха за такива на излизане.

Накрая, когато се бяха отпуснали пак върху одеялата си, а конете им продължаваха кротко да пощипват кафявата трева край входа на пещерата, Фафрд каза рязко:

– Това, което чухме да говори, беше ехо.

– Как може да има ехо без глас? – попита Мишелова със заядлива раздразнителност. – Това е все едно опашка без котка. Имам предвид жива опашка.

– Една малка снежна змия страшно прилича на жива опашка от бяла домашна котка – отвърна Фафрд невъзмутимо. – Освен това издава съвсем същия висок, треперлив звук, като този, който чухме.

– Да не би да твърдиш...?

– Разбира се, че не. Аз мисля, както предполагам и ти, че някъде в скалите има врата, толкова плътно прилепнала, че не можем да различим очертанията ѝ. Чухме я как се затваря. Но преди това той – или тя, или то, или те – са минали през нея.

– Тогава какво ми плещиш за ехо и снежни змии?

– Добре е да разгледаме всички възможности.

– Той – или тя и така нататък – ни нарече синове – каза замислено Мишелова.

– Някои казват, че змията е най-мъдра, най-стара и дори прародителка на всички ни – отбеляза Фафрд разсъдливо.

– Пак тези змии! Е, поне едно е сигурно: човек трябва да е сериозно мръднал, за да следва съвета на змия, да не говорим за седем.

– И все пак той – смятай, че съм изрекъл и останалите местоимения – е донякъде прав, Мишелове. Като изключим онзи съмнителен западен континент, ние сме пребродили цял Неуон. Какво друго ни остава, освен Ланкмар?

– Майната им на местоименията! Заклехме се никога да не се връщаме. Забрави ли вече, Фафрд?

– Не, но умирам от скука. Колко пъти съм се клел никога повече да не пия вино...

– Ланкмар ще ме задуши до смърт! Дневните му пушеци, нощните му смогове, плъховете му, мръсотията му!